

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَ
اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (130) وَ اتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ (131) وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (132) وَ سَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ
رَبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ أُعِدَّتْ
لِلْمُتَّقِينَ (133) الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ
وَ الْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَ الْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَ اللَّهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (134) وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً
أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ
مَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا
وَ هُمْ يَعْلَمُونَ (135) أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا وَ نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ (136) قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ (137) هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ
مَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ (138) وَ لَا تَهِنُوا وَ لَا تَحْزَنُوا وَ
أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (139) إِنْ
يَمَسَّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَ تِلْكَ
الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَ لِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ
يَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ
(140) وَ لِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ يَمْحَقَ
الْكَافِرِينَ (141) أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَ
لَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَ يَعْلَمَ

الصَّابِرِينَ (142) وَ لَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ

قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (143)

O ye who believe! Devour not usury, doubled and multiplied; but fear Allah; that ye may (really) prosper. Fear the fire, which is prepared for those who reject faith: And obey Allah and the Messenger; that ye may obtain mercy. Be quick in the race for forgiveness from your Lord, and for a garden whose width is that (of the whole) of the heavens and of the earth, prepared for the righteous,— those who spend (freely), whether in prosperity, or in adversity; who restrain anger, and pardon (all) men;— for Allah loves those who do good;— and those who, having done an act of indecency, or wronged their own souls, earnestly bring Allah to mind, and ask for forgiveness for their sins,— and who can forgive sins except Allah?— and are never obstinate in persisting knowingly in (the wrong) they have done. For such the reward is forgiveness from their Lord, and gardens with rivers flowing underneath,— an eternal dwelling: How excellent a recompense for those who work (and strive)! There have been many examples that have passed away before you: travel through the earth, and see what was the end of those who rejected truth. Here is a plain statement to men, a guidance and instruction to those who fear Allah! So lose not heart, nor fall into despair: for ye must gain mastery if ye are true in faith. If a wound hath touched you, be sure a similar wound hath touched the others. Such days (of varying fortunes) We give to men and men by turns: that Allah may know those that believe, and that He may take to Himself from your ranks martyr-witnesses (to truth). And Allah

loveth not those that do wrong. Allah's object also is to purge those that are true in faith and to deprive of blessing those that resist faith. Did ye think that ye would enter heaven without Allah testing those of you who fought hard (in His cause) and remained steadfast? Ye did indeed wish for death before ye met him: now ye have seen him with your own eyes, (and ye flinch!)

اے لوگو جو ایمان لائے ہو، یہ بڑھتا اور چڑھتا سود کھانا چھوڑ دو اور اللہ سے

ڈرو، امید ہے فلاح پاؤ گے۔ اسے آگ سے بچو جو کافروں کے لئے مہیا کی گئی

ہے۔ اور اللہ اور رسول کی اطاعت کرو، توقع ہے کہ تم پر رحم کیا جائے گا۔

ڈرو کر چلو اس راہ پر جو تمہارے رب کی بخشش اور اس جنت کی طرف جاتی

ہے جس کی وسعت زمین اور آسمانوں جیسی ہے، اور وہ ان خدا ترس لوگوں

کے لئے مہیا کی گئی ہے جو ہر حال میں اپنے مال خرچ کرتے ہیں، خواہ بد حال

ہوں یا خوش حال، جو غصے کو پی جاتے ہیں اور دوسروں کے قصور معاف

کر دیتے ہیں۔ ایسے نیک لوگ اللہ کو بہت پسند ہیں۔ اور جن کا حال یہ ہے کہ

اگر کبھی کوئی فحش کام ان سے سرزد ہو جاتا ہے یا کسی گناہ کا ارتکاب کر کے وہ

اپنے اوپر ظلم کر بیٹھتے ہیں تو معاف اللہ انھیں یاد آ جاتا ہے اور اس سے وہ اپنے

قصوروں کی معافی چاہتے ہیں۔ کیونکہ اللہ کے سوا اور کون ہے جو گناہ معاف

کر سکتا ہو؟ اور وہ کبھی دانستہ اپنے کیے پر اصرار نہیں کرتے۔ ایسے لوگوں کی
 جزا ان کے رب کے پاس یہ ہے کہ وہ ان کو معاف کر دے گا اور ایسے باغوں
 میں انھیں داخل کرے گا جن کے نیچے نہریں بہتی ہوں گی اور وہاں وہ ہمیشہ
 رہیں گے۔ کیسا اچھا بدلہ ہے نیک اعمال کرنے والوں کے لئے۔ تم سے پہلے
 بہت سے دور گزر چکے ہیں، زمین میں چل پھر کر دیکھ لو کہ ان لوگوں کا کیا
 انجام ہوا جنہوں نے (اللہ کے احکام و ہدایات کو) جھٹلایا۔ یہ لوگوں کے لئے
 ایک صاف اور صریح تنبیہ ہے اور جو آل سے ڈرتے ہوں ان کے لئے
 ہدایت اور نصیحت۔ دل شکستہ نہ ہو، غم نہ کرو، تم ہی غالب رہو گے اگر تم
 مومن ہو۔ اس وقت اگر تمہیں چوٹ لگی ہے تو اس سے پہلے ایسی ہی چوٹ
 تمہارے مخالف فریق کو بھی لگ چکی ہے۔ یہ تو زمانہ کے نشیب و فراز ہیں
 جنہیں ہم لوگوں کے درمیان گردش دیتے رہتے ہیں۔ تم پر یہ وقت اس لئے
 لایا گیا کہ اللہ دیکھنا چاہتا تھا کہ تم میں سچے مومن کون ہیں، اور ان لوگوں کو
 چھانٹ لینا چاہتا تھا جو واقعی (راستی کے) گواہ ہوں۔ کیونکہ ظالم لوگ اللہ کو

پسند نہیں ہیں۔ اور وہ اس آزمائش کے ذریعہ سے مومنوں کو الگ چھانٹ کر
 کافروں کی سرکوبی کر دینا چاہتا تھا۔ کیا تم نے یہ سمجھ رکھا ہے کہ یو نہی جنت
 میں چلے جاؤ گے حالانکہ ابھی اللہ نے یہ تو دیکھا ہی نہیں کہ تم میں کون وہ
 لوگ ہیں جو اس کی راہ میں جانیں لڑانے والے اور اس کی خاطر صبر کرنے
 والے ہیں۔ تم تو موت کی تمنائیں کر رہے تھے! مگر یہ اس وقت کی بات تھی
 جب موت سامنے نہ آئی تھی، لو اب وہ تمہارے سامنے آگئی اور تم نے اسے
 آنکھوں دیکھ لیا۔

ऐ लोगो जो ईमान लाए हो, यह बढ़ता और चढ़ता सूद खाना छोड़ दो
 और अल्लाह से डरो, उम्मीद है कि फ़लाह पाओगे | उस आग से बचो
 जो काफ़िरों के लिए मुहैया की गई है | अल्लाह और रसूल की
 इताअत करो, तवक्को है कि तुमपर रहम किया जाएगा | दौड़कर चलो
 उस राह पर जो तुम्हारे रब की बखशिश और उस जन्नत की तरफ़
 जाती है जिसकी वुसअत ज़मीन और आसमानों जैसी है, और वह उन
 खुदातरस लोगों के लिए मुहैया की गई है जो हर हाल में अपने माल
 खर्च करते हैं खाह बदहाल हों या खुशहा, जो गुस्से को पी जाते हैं
 और दूसरों के कुसूर माफ़ कर देते हैं--- ऐसे नेक लोग अल्लाह को
 बहुत पसंद हैं--- और जिनका हाल यह है कि अगर कभी कोई फुहश
 काम उनसे सरज़द हो जाता है या किसी जुनाह का इरकिताब करके वे

~~~~~

अपने ऊपर जुल्म कर बैठते हैं तो मअन अल्लाह उन्हें याद आ जाता है और उससे वे अपने कुसूरों की माफ़ी चाहते हैं--- क्योंकि अल्लाह के सिवा और कौन है जो गुनाह माफ़ कर सकता हो --- और वे कभी दानिस्ता अपने किए पर इसरार नहीं करते । ऐसे लोगों की जज़ा उनके रब के पास यह है कि वह उनको माफ़ कर देगा और ऐसे बाग़ों में दाखिल करेगा जिनके नीचे नहरें बहती होंगी और वहाँ वे हमेशा रहेंगे । कैसा अच्छा बदला है नेक आमाल करनेवालों के लिए । तुमसे पहले बहुत-से-दौर गुज़र चुके हैं । ज़मीन में चल-फिरकर देख लो कि उन लोगों का क्या अंजाम हुआ जिन्होंने (अल्लाह के अहकाम व हिदायात को) झुठलाया । यह लोनों के लिए एक साफ़ और सरीह तंबीह है और जो अल्लाह से डरते हों उनके लिए हिदायत और नसीहत । दिलशिकस्ता न हो, गम न करो, तुम ही ग़ालिब रहोगे अगर तुम मोमिन हो । इस वक़्त अगर तुम्हें चोट लगी है तो इससे पहले ऐसी ही चोट तुम्हारे मुखालिफ़ फ़रीक को भी लग चुकी है । यह तो ज़माने के नशेबो-फ़राज़ हैं जिन्हें हम लोगों के दरमियान गर्दिस देते रहते हैं । तुमपर यह वक़्त इसलिए लाया गया कि अल्लाह देखना चाहता था कि तुममें सच्चे मोमिन कौन हैं, और उन लोगों को छाँट लेना चाहता था जो वाकई (रास्ती के) गवाह हों--- क्योंकि ज़ालिम लोग अल्लाह को पसन्द नहीं हैं--- और वह इस आजमाइश के ज़रीए से मोमिनों को अलग छाँटकर काफ़िरों की सरकूबी कर देना चाहता था । क्या तुमने यह समझ रखा है कि यूँ ही ज़न्नत में चले जाओगे, हालाँकि अभी अल्लाह ने यह तो देखा ही नहीं कि तुममें कौन वे लोग हैं जो उसकी राह में जानें लड़ानेवाले और उसकी खातिर सब्र करनेवाले

~~~~~

हैं । तुम तो मौत की तमन्नाए कर रहे थे! मगर यह उस वक़्त की बात थी जब मौत सामने न आई थी, लो अब वह तुम्हारे सामने आ गई और तुमने उसे आँखों देख लिया ।